

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра музики і хореографії

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ

підготовки бакалавра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.010102 Початкова освіта
(шифр і назва напряму)

Спеціалізація – «Музика»

Факультет підготовки вчителів початкових класів

Слов'янськ – 2014 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ МУЗИКИ І ХОРЕОГРАФІЇ

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

Ночовка О. М. – старший викладач кафедри музики і хореографії

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Євтухова Т. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

Одерій Л. Є. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки

Обговорено та рекомендовано до видання
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“24” березня 2015р.

Протокол № 1

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни «Постановка голосу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.010102 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розвиток вокальної техніки та вокальної виконавської майстерності академічного співу майбутніх учителів музики в початкових класах.

Міждисциплінарні зв'язки курсу: Диригування. Хорклас. Хорознавство.

Програма навчальної дисципліни містить **3 змістових модулів :**

Змістовий модуль 1. Специфіка академічного співу.

Змістовий модуль 2. Методи роботи над вокальними творами в різних жанрах і стилях.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Постановка голосу» є вільне й виразне володіння голосом у процесі співу, знання загальних закономірностей голосоутворення і методики роботи з голосом.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Постановка голосу» є :

- володіння основами академічного співу;
- вироблення у студентів вокально-технічних та виконавських навичок»
- виховання у студентів творчої волі, прагнення до самовдосконалення;
- формування художнього смаку, почуття стилю, широкого кругозору.
- знайомство з кращими зразками української, російської, зарубіжної музики, творами сучасних композиторів, народно-музичною творчістю, шкільним пісенним репертуаром.

1.3. За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути такі компетентності:

знати:

- загально специфіку академічного співу;
- гігієну голосу;
- вокальні вправи різної технічної спрямованості;
- вокальний репертуар різних жанрів і стилів;
- особливості розвитку дитячого голосу.

уміти :

- володіти технікою співочого дихання, співом на опорі;
- формуванням вокального звуку;
- співати на кантилені;
- володіти навичками транспонування;
- професійно володіти голосом для демонстрації творів шкільного репертуару, організації та проведення позакласної вокальної роботи (хор, вокальний ансамбль);
- стилістично правильно інтерпретувати музично-поетичний зміст твору, який виконується;
- володіти навичками відтворення мелодії *a cappella*.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 144 години / 4 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Специфіка академічного співу. Техніка співочого дихання. Формування вокального звуку. Резонаторна функція голосового апарата. Нижнереберне діафрагматичне дихання – це основа академічного співу. Знайомство з будовою і функціями голосообразуючого апарата.

Спів на полузівкє, верхня і нижча резонатори формують вокальний звук.

Характеристика співу на опорі, значення діафрагми як головного органа співочого дихання.

Кантилена – основний вид вокалізації. Вокальні вправи. Вокалізи. Пісні народів світу. Процес відпрацювання кантиленного і активного звуковедення на різноманітних вправах приспівках, вокалізах, народних піснях.

М'яка атака звуку, її характеристика.

Вокально-технічні задачі вокалізу та їх виконання.

Формування голосних співів. Вокальні вправи різної технічної спрямованості. Вокалізи. Засоби виробітки однорідного звучання голосних звуків: широких, вузьких, глухих (глибоких) на навчальному матеріалі – вправах приспівках і вокалізах.

Використання вокальних вправ різної технічної спрямованості для розвитку вокальної техніки: на згладжування реєстрів, однорідне формування голосних на кантилену, на артикуляцію і дикцію на резонування, інтонування і розвиток слуху, на розвиток рухливості голосу.

Концентричний метод роботи з голосом М. І. Глінки. Гігієна голосу. Народна пісня а саррелла. Зміст концентричного методу М. І. Глінки, його значення в роботі з голосом.

Три виду атаки звуку.

Гігієна голосу як важлива умова охорони і розвитку голосу.

Відпрацювання вокальних навичок на народні пісні а саррелла.

Вокальна артикуляція, дикція. Виразність виконання вокальних творів. Пісні сучасних авторів. Шкільна пісня під власний акомпанемент. Артикуляційний апарат, його активізація в співі як важлива умова чіткої дикції і виразного виконання вокальних творів.

Скороговорки, вокальні вправи, вокалізи, приспівки, вокальні твори з поетичним текстом – необхідний навчальний матеріал для виробітки виразної дикції.

Методи роботи над вокальними творами в різних жанрах і стилях.
Народна пісня з супроводом і а cappella. На основі освоєння минулого матеріалу удосконалення вокальних навичок на народних піснях:

- два основні підходи до роботи над народною піснею;
- грамотна роботи над вокальною партією;
- робота над поетичним текстом, його виразною подачею;
- допоміжні прийоми для виховання навичок співу без супроводу.

Класичний романс. Культура звуковедення і формуванні звуку, оволодіння співочим дихання і культурою мови, розвинений діапазон голосу – це є найважливішою складовою роботи над класичним романсом.

Методи роботи над вокальною партією і поетичним текстом.

Прослуховування звукозапису видатних виконавців.

Крупна вокальна форма: арія, арієта, аріозо. Методичні рекомендації для роботи над крупною вокальною формою.

Аналіз музичної форми вокального твору і його технічних і виконавських особливостей.

Грамотна робота над вокальною партією , поетичним текстом.

Вивчення лібрето опери для створення художнього образу вокального твору.

Виконавчий план вокального твору.

Засіб зовнішньої виразності – міміка , жести.

Прослуховування звукозапису видатних виконавців.

Ансамблевий спів. Особливості ансамблевого співу – ритмічний, темповий, динамічний, інтонаційний, тембровий, художній, виконавчий.

Технічні прийоми в роботі над вокальним ансамблем.

Необхідні умови зрівняного ансамблевого звучання.

Шкільна пісня під власний акомпанемент. Специфіка роботи над шкільним репертуаром під власний акомпанемент.

Два основні підходи до роботи над шкільною піснею:

- грамотна робота над вокальною партією;
- грамотна робота над акомпанементом;
- досягнення балансу між соло і супроводом;
- емоційність та виразність подачі поетичного тексту шкільної пісні.

3. Рекомендована література

Базова

1. Богданова Т. С. Основы хороведения: учебное пособие / Т. С. Богданова. – Минск: БГПУ, 2009. – 132 с.
2. Васильев В. В. Размышления оперного хормейстера: монография / В. В. Васильев. – Пермь: Звезда, 2005. – 224 с.
3. Гонтаренко Н. Б. Сольное пение: секреты вокального мастерства / Н. Б. Гонтаренко. – Изд. 2-е. – Ростов н/Д.: Фенікс, 2007. – 155 с.
4. Емельянов В. В. Развитие голоса. Координация и тренинг / В. В. Емельянов. – СПб.: Лань, 2007. – 70 с.
5. Єрошенко О. В. Виразність вокального виконавства: художні та природні чинники / О. В. Єрошенко // Культура України. Музичне мистецтво : збірник наукових праць. Вип. 36. – Х. : ХДАК, 2012. – 278 с..
6. Кузнецов Ю. М. Практическое хороведение. Учебный курс хороведения / Ю. М. Кузнецов. – М.: Спутник, 2009. – 362 с.
7. Лобанов А. Хороведение / А. Лобанов. – Курск: КурПДС, 2007. – 87 с.
8. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. / О. М. Олексюк. – К. : КНУКіМ, 2006. – 188 с.
9. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.

10. Пикалова Л. П. Методика преподавания специальных дисциплин: учебно-методическое пособие / Л. П. Пикалова. – Орёл: Орл. гос. инс-т искусств и культуры, 2012. – 110 с.

11. Прядко О. М. Розвиток співацького голосу: методичні рекомендації для викладачів вокалу та студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів / О. М. Прядко. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2009. – 92 с.

12. Романова Л. В. Школа эстрадного вокала: учебное пособие / Л. В. Романова. – СПб.: Лань, 2007. – 40 с.

13. Сикур П. И. Церковное пение. Подготовка дирижёров и регентов к работе с хором / П. И. Сикур. – М.: Русский Хронографъ, 2012. – 496 с.

14. Смирнова Т. А. Хорознавство: історія, теорія, методика: навчальний посібник / Т. А. Смирнова. – Харків: Федорко, 2013. – 212 с.

15. Хорове мистецтво України та його подвижники: матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції / Ред.-упор. П. Гушоватий, З. Гнатів. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. – 308 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік – 5 семестр

5. Засоби діагностики успішності навчання

- 1) тестування;
- 2) академконцерт;
- 3) виступ вокальних ансамблів.